

DOMOLJUB

Izhaja vsak šetrtlek. Cena mu je 3 K na leto. (Za Nemčijo 3 K 60 vin., za Ameriko in druge tuje države 5 K). — Posamezne številke se prodajajo po 10 vinarjev.

S prilogami:
Naš kmečki dom, Društvenik, Naša gospodinja

Spisi in dopisi se pošiljajo: Uredništvu „Domoljuba“, Ljubljana, Kopitarjeva ulica. Naročnina, reklamacije in inserati pa: Upravištvu „Domoljuba“, — Ljubljana, Kopitarjeva ulica.

Štev. 49.

V Ljubljani, dne 8. decembra 1910

Leto XXIII.

Resnica o portugalskih dogodkih.

Papež je sprejel pred nekaj dnevi v avdijenci portugalskega provincialnega predstojnika jezuitov, p. Cabrala. Tu pred Kristusovim namestnikom je slovesno protestiral provincialni predstojnik proti dejstvu, da se v stoletju svobode ljudi, ki se bahajo z liberalnim mišljenjem, v imenu enakosti hipoma izžene iz portugalskih pokrajin nad 300 Portugalcev, ki so bili porazdeljeni v 20 redovnih hišah na kontinentu in po prekmorskih kolonijah v Afriki, Aziji in Avstraliji, ne da bi zakrivali najmanjši pregrešek, ne da bi se jim dovolila besedica v lastno obrambo, ne da bi se jim dalo časa, da vzamejo s seboj svoje stvari, svoje knjige in spise — sadove večletnega resnega dela. »V imenu svobode,« je dejal Cabral pred papežem, »so nam vse vzeli: znanstvene zbirke prve vrste, muzeje, fizikalne kabinete, laboratorije, semenišča v Campolidi in San Fielu, kjer se je zbralo v teku 50 let vsled radodarnosti naših prijateljev in nesebičnega dela patrov študijskega materiala, ki je bil absolutna last jezuitov.« Dalje je pripovedoval, kako so jih ko zločince vlačili oboroženi vojaki in meščani v ječe in vojašnice, kako so preganjali one, ki so hoteli ubegniti, koliko so jih ustrelili, kako jih je psovala ter pretepala nahujskana in podivjana množica. Provincialni predstojnik je tožil papežu, da so mu framazoni odvzeli vse na njegovo ime vpisano premično in nepremično imetje, razun obleke, ki jo ima na sebi. Ko je sedel v ječi 1. topničarskega polka, mu niso nekoč dovolili niti žlice rabiti, da bi zaužil borno jed. V drugih ječah so jezuiti trpeli še več. Tako se jih je zbasalo v en prostor 23;

kjer je bilo komaj za tri osebe zadosti prostora, in v taki luknji so morali spati pet dni, ne da bi jim dovolili le za trenotek iti iz ječe. Še je nekoliko dobrih ljudi na Portugalskem. Ko so morali zapustiti jezuiti svojo domovino, niso imeli nobenih denarnih sredstev za pot. Tedaj so se našla usmiljena srca, ki so zbrala med seboj za potnino izgnancem. Pred njihovim odhodom pa so jih osramotili framazoni mogočnjaki ko kake zločince. Častiljivi starci, sloveči učenjaki, zaradi svojih čednosti spoštovani redovniki, nedolžni gojenci, določeni za duhovski stan, — vsi so se morali kakor kaki zločinci podvreči anthropometričnemu merjenju. Vse, kar se očita jezuitom po nasprotnem časopisju, se more deliti v sledeče točke: 1. Orožje in podzemeljski hodniki; 2. bogastvo in nepostavne pridobljene dedščine; 3. zapeljevanje ljudi v duhovski stan; 4. tajne organizacije; 5. politično mišljenje in nasprotje proti republiki; 6. reakcionarni vpliv. Na te točke je odgovarjal p. Cabral. Nikoli niso imeli jezuiti orožja, niti niso eksistirali v njihovih hišah podzemeljski hodniki. Podzemeljski hodniki v Campolidi n. pr. niso ničesar drugega kakor kanali, ki preskrbujejo krasni vodomet z vodo. Očita se nadalje bogastvo, ali pa je upravičeno izganjati ljudi radi tega. Patri so živeli od mašnih ustanov in miloščine. Dolgov vsled dobrega gospodarstva sicer niso imeli na svojih hišah, a v izobilju tudi niso živeli, ker je znano, da je portugalsko katoliško ljudstvo revno. Vse druge točke so take, da jih more ovreči vsak nekoliko pameten človek. Z različnimi primerami je p. Cabral dokazal, da jezuitska družba nima ničesar proti republikanskim napravam kot takim, toda podpira pa vedno, kakor tudi cerkev, priznana avtoriteto, kar je bila na

Portugalskem monarhija. Papež je končno sprejel od p. Cabrala protestno noto, v kateri so opisane vse krivice, ki so jih prizadeli framazoni na Portugalskem jezuitom. Tako bo o teh žalostnih stvaréh končno prišla vendarle vsa resnica na dan!

Političen pregled

JUGOSLOVANSKI ZASTOPNIKI AVSTRIJSKEGA DRŽAVNEGA ZBORA.

O »Slovenskem klubu« je poročal »Domoljub« že v zadnji številki, da je narastel glede slovanskih svojih članov-poslancev in postal najmočnejši jugoslovanski klub v avstrijskem državnem zboru. Omenil sem pa tudi, da drugi jugoslovanski klub, namreč »Savez južnih Slavena«, nazaduje in da »štirje dalmatinski poslanci ne zahajajo več vanj«. Poročam sedaj torej najprej o tej zadevi. Zadnjič je bilo omenjeno, da šteje »Savez južnih Slavena«, ki mu načeluje »ultravladinovec« dvorni svetnik Ploj, že zdavnaj razkrinkani in zakrknjeni izdajica vsakršnih narodnih in političnih koristi Slovencev in sploh Jugoslovanov, 17 članov. Sedaj pa moram poročati, da se je i to število skrčilo in šteje sedaj le še 13 — nesrečno število! — članov, a štirje omenjeni dalmatinski poslanci so prosili za sprejem v — »Slovenski klub«. Morali so ti dalmatinski poslanci jasno uvideti, da je samo »Slovenski klub« edini bil v stanu si s svojo dosledno in odločno politiko osvojiti in pridobiti spoštovanje in ugled v polni meri tako pri prijateljih kakor pri sovražnikih, in ravno to pa je ono, kar daje in tvori moč in silo, vpliv v politični borbi. In dalmatinski hrvaški po-

slanci, pripadajoči stranki prava, ki je sprejela letošnje poletje v svoj program poleg jasnega državnopravnega tudi neomahljiv, odločen program verski, katoliški, ki ga hoče doseči in izvajati za svoj mili narod hrvaški, so že zdavnaj uvideli, da jim bo to doseči mogoče le in edino le, če se naslonijo na resno in krepko probujeni narodni, verski in politični ideal slovenskega ljudstva! In edino dosledno in pametno od dalmatinskih hrvaških poslancev je bilo, da so zapustili toliko varajoči jih »Savez« in vstopili v klub, ki stremi in zasleduje ves čas svojega obstoja resno, dosledno in z vso odločnostjo vedno in povsod le svoj vzvišeni narodni, verski in politični cilj in program, ki je obenem tudi skupni, isti program celokupnega slovenskega in jugoslovanskega ljudstva. »Slov. klub« šteje sedaj 22 članov; sprejem štirih hrvaških dalmatinskih poslancev je bil 29. novembra. Vstopivši hrvaški poslanci so prevzeli iste pravice in dolžnosti v klubu, kakor jih imajo slovenski, v akcijah, posebnih in čisto hrvaških in Dalmacije se tikajočih zadev in vprašanj seveda imajo popolno svobodo, ter imajo tudi v klubovem predsedstvu svojega zastopnika. Ne moremo si kaj, da bi tega veselega pojava v našem jugoslovanskem političnem življenju kar najtopleje ne pozdravili z iskreno željo, da prinese ta narodna in politična združitev slovensko-hrvaška najlepše sadove in uspehe v trajni dosegi verskih, narodnih in političnih pravic jugoslovanskemu ljudstvu!

O DRŽAVNEM ZBOROVANJU IN DELU

navedem le bolj dejstva brez mnovega razmišljanja in ocenjevanja, ker more to storiti po možnosti tudi bistroumni bralec »Domoljubov« sam. Zbornica je sprejela načrt zakona, ki zagotavlja državno poročstvo in tudi posojila za cenena ljudska stanovanja. Namen ima ta zakon: dati ljudem priliko dela in zaslužka, da jim ne bo treba v toliki meri hoditi iskat dela v tujino (Ameriko!) in pa preskrbeti cenejša ljudska stanovanja. Draginski odsek je tudi dovršil svoje delo in predloge in ukrepe svoje glede mesne draginje podal zbornici. Odsek predlaga, da se dovoli celo leto 1911 uvoz mesa iz Argentine, naj poskrbi vlada za omogočenje hitrega uvoza; vlada naj takoj ukrene vse potrebno, da povzdigne domače poljedelstvo in zlasti živinorejo itd. Trgovinski minister je tolažil, da ne bo tako strašne »mesne stiske«, ker bo Avstrija prihodnje leto z mesom dobro preskrbljena; če se sklene trgovinska pogodba s Srbijo, bo imela Srbija z novim letom prost uvoz za 15.000 volov in 50 tisoč prešičev. Pravico do ravno tako velikega uvoza ima tudi Rumunska, ki sme poleg tega uvoziti v Avstrijo 100 tisoč ovac. Če se bo poleg tega uvozilo še 10.000 ton (1 tona = 1000 kg) mesa iz Argentine v letu 1911 in se tudi še

zvišala domača živinska prireja, torej ne bo nobenega pomanjkanja mesa prihodnje leto. Seveda, je povdarjal minister, je ta tujezemski uvoz mesa še odvisen od privoljenja ogrske polovice, a naša vlada hoče zastopati avstrijske koristi. Vlada je nadalje predložila tudi predlogo o bančnem privilegiju do leta 1917. (O bistvu tega privilegija je »Domoljub« v svojih prejšnjih številkah že pojasnil.) Avstrijska poslanska zbornica je začela pretekli petek tudi že razpravo o začasnem državnem proračunu. Ker vlada ve, kako obstoji ves tozadevni položaj, jo je previdno uvedel sam ministrski predsednik z enournim, v potu svojega obraza doprinesenim govoru. Lepo »nesebično« je povdarjal, da mu ni za nadaljni obstoj sedanje vlade, njemu da je le za to, da se »konsolidirajo« stranke, da izraste iz vseh večjih strank v državnem zboru močna delosposobna večina. »Slovenski klub« je podal v zbornici več interpelacij in prošelj za nujno podporo. Dobro je izvajal novi slovenski naš državni poslanec profesor dr. Verstovšek v proračunski debati in opravičeno grajal Binertovo vlado, ki vlada tako, da nima noben avstrijskih narodov več upravičenih pritožb, kakor ravno slovenski; pod nobeno vlado se ni zgodilo od strani vlade Slovincem več krivic, kakor ravno pod Binertovo. Slovenci se zato že tri leta bore zoper njo in se bodo še, dokler ta vlada ne zgine. Našel je vse krivice, ki jih je zadala ta vlada Slovincem. Odločno je grajal, da ni ta vlada ista, ki vlada, temuč odločuje vedno in pri vsem krivični nemški narodni svet. Slovenski poslanci imajo pooblastilo svojega ljudstva, da se bore proti tej krivični vladi tako dolgo, dokler vlada ne da slovenskemu ljudstvu onih pravic, ki mu po vseh zakonih in pravici gredo.

BOSENSKI SABOR

zboruje sicer redno, a posebnega zanimanja za delo ni med poslanci, seje so obiskovane kaj malomarno. Neko poročilo poroča, da bo ta sabor radi katoliških in mohamedanskih praznikov odgojen že 10. grudnia in zopet sklican sredi prosinca nastopnega leta.

ZADOŠČENJE PAPEŽU.

»Domoljub« je že poročal, da so 20. septembra letos slavili v Rimu spomin na »junaški čin«, ko so leta 1870 Piemontezci odvzeli papežu svetno državo in mu ugrabili Rim. To je bila največja zasluga prostozidarske lože, saj se jasno vidi njih (prostozidarjev) namen iz besedi prostozidarja Frana Crispija: »Šli smo nad Rim, da poderemo 1800letno deblo katoličanstva.« — Poročali smo že tudi, da je imel letos 20. septembra v Rimu pri mestnih vratih »Porta Pia«, kjer je prvokrat prodrla piemonteska vojska v sveto mesto, župan rimskega mesta, jud in prostozidar Ernest Natan govor, v katerem je brez primere surovo napadal vero, cerkev in papeža. Papež je odloč-

no protestiral temu napadu. Obenem so na to sledili protesti iz vsega katoliškega sveta: Iz Avstrije najprej z Dunaja, a tudi Slovenci so v nedeljo dne 20. listopada v Ljubljani sijajno protestirali v svojem imenu proti krivičnim, surovim in nestrpnim žaljenjem prostozidarskega župana. O protestnih velikanskih zborovanjih prihajajo zlasti poročila iz Amerike. V Montrealu v Kanadi se je udeležilo protestnega zborovanja 20.000 oseb, v St. Pavlu in Minneapolisu pa okrog 15.000 oseb. Iz cele Amerike je prejel sveti Oče na tisoče protestnih brzojavk. A tudi časopisje, katoliško, a tudi zmerno liberalno, je ostro obsojalo grdi surovi židovski napad na sv. Očeta. Protesti se še vedno dvigajo na vseh straneh, da še cel ljudje sami so se z grajo izrekli o govoru rimskega župana. Laški liberallec Pelloux (izgovori Pelú), narodni poslanec, bivši laški ministrski predsednik, je objavil v časnikih odprto pismo in branil papeža s pravnega stališča proti takim surovim napadom rimskega judovskega župana, dasi je ravno ta Pelú kot general leta 1870 dirigiral topništvo pri naskoku na mestna rimska vrata »Porta Pia« in ravno ta Pelú hoče sedaj v laškem državnem zboru podati ostro interpelacijo, da ni vlada zabranila, da je Natan s svojim surovim napadom prekršil znano italijansko varstveno postavbo, ki jamči papežu popolno suverenost svobodo in in popolno spoštovanje ter neodvisnost v izvrševanju poslov njegovega najvišjega duhovnega poklica.

LISTEK

Romarica.

Povest iz naroda.

Spisala M. Buol. — Poslovenil o. Veselko Kovač.

(Dalje.)

»Oče!« je rekla z globokim poudarkom; »kako mi morete v svoji vesti svetovati možitev? Saj se ne morem omožiti... ne smem se omožiti... z menoj bi bil vsakdo revež... Sem namreč najmlajša na Silvestrovi kmetiji!«

V sobi je nastala tišina. Stari je obledel kakor zid.

»Micika, kdo ti je razodel to?« jo oče čez dokaj časa vprašal zamolklo.

Ona pa ni zinila nobene besedice več. Zakrila si je obraz z rokami ter odhitela iz sobe.

III.

V dolini, kakor tudi na samotnih gorskih kmetijah je bila znana o Silvestrovi kmetiji in njenih prebivalcih čudna in strašna pravljica. Pripovedovali so, da je tu nekoč gospodinjala silno bogata, a trdosrčna ženska, katera ni dala niti najrevnejšemu siro-

maču niti drobtinice kruha. Tisti čas pa — koliko je že od tega, ni nihče vedel — je razsajala na Furlanskem grozna lakota. Kar trumoma so prihajali ljudje v Pustriško dolino. Povsod so bili baje gostoljubno sprejeti, le kmetica na Silvestrovini je trdosrčno odgnala neko revno žensko s sestradanim dojenčkom na rokah. Nekateri so celo trdili, da ji je obljubila kos kruha, a v posmeh prinesla iz hiše — kamen. Zasmehovana sirota je nato — hudo užaljena — preklela kmetico in njeno najmlajše dete. In glej nesreče — kmalu nato je hudobna žena dobila slabotno, sključeno in poleg tega še božjastno dete; sama je pa umrla strašne smrti.

Težko je presoditi, koliko je resničnega na tej pripovedki; zakaj vsak jo je pripovedoval nekoliko drugače. Toliko je pa gotovo, da je bil, odkar pomnijo ljudje, najmlajši otrok pri Silvestrovih božjasten. Mihaelovo žalostno stanje je bilo vsem znano. Istotako so vedeli ljudje, da je na tej hudi bolezni umrla najmlajša sestra njegovega očeta. Videl pa je to siroto le malokdo; ker so se je domači sramovali, so jo imeli vedno zaprto v hiši. In stari ljudje na bregu so skrivnostno in s strahom govorili o neki bajti tam gori v gozdu, kjer je nekoč prebivala tudi ena takih Silvestrovih hudec, dokler je ni nagla smrt rešila hudega položaja.

Nikomur niso bile te žalostne povesti bolj znane kakor Petru Kolarju, gospodarju na Silvestrovini. Govoril seveda ni rad o tem, verjel je pa vse, kar so ljudje pripovedovali. Še-le, ko mu je podarila — bilo je o Velikem Šmarnu — druga žena krepko in zalo deklico, je začela tleti v srcu postarjega moža iskrica sladkega upanja. Zdelo se mu je, da nebeška Kraljica vendar odvrne od nedolžnega deteta strašno kletev. Deklica se je duševno in telesno res krasno razvijala. Vse, česar se je lotila, ji je šlo lepo in veselo izpod rok. Nobena pot ji ni bila predolga, nobeno delo pretežavno. Zato je bilo očetovo upanje vedno večje. Pri vsem tem je pa z vso dušo skrbel za to, da nič ne izve o tem, kar ji je pretilo. Vsakemu, s komur je Micika občevala, je strogo prepovedal, črhiniti kaj o nesrečni pravljici. Saj so ji celo strica Miha, ki je hiral v bolnišnici, prikrivali, kar se je dalo.

Katra, mlada sosedka Kramarica, pa je v svoji blebetavosti že odrastlemu dekletu izdala skrivnost — strašno tajnost. Nekoč je namreč pri Silvestrovih posebno dolgo klepetala. Hvalila je Micikin cvetoči obraz ter večkrat zaporedoma dejala: »Dal Bog, da bi ostalo vedno tako, kakor je!« Slednjič pa je zmajala nezaupljivo z glavo in skrivnostno vzdihnila pristavila: »Najbrž pa ne ostane vedno tako!« Ko je mladenka vsled teh besed osupnila, je opomnila Kramarica, da se Micika le nalašč tako dela, kakor da bi ničesar ne vedela. Sosedka je odšla, a njene besede niso dale Miciki miru; s strahom

je poizvedovala, kaj pomeni Kramaricino govorjenje. Školastika pa, ki je dozdej molčala le iz strahu pred očetom, je bila neizmerno vesela, da more že napol izdano skrivnost popolnoma razodeti. Najprej se je navidez hudo razsrdila nad Katrino klepetavostjo, takoj nato pa je z vso vneto pripovedovala celo žalostno zgodbo od prababice počenši pa do siromašnega strica Miha.

Od tistega časa — bilo je tega dobro leto dni — se je Micika popolnoma predruščila. Oče, ki ga skrbi za Miciko niso več posebno nadlegovali, tega niti opazil ni, tembolj pa Kandid. Ker je obiskovala strica v bolnišnici, si je mislil, da je naposled vendar zvedela, kaj ljudje govorijo o Silvestrovih; a tega ni vedel, zakaj je postala proti njemu naenkrat tako odurna. Da utegne biti njena prihodnost huda, tega ni pozabil; toda mislil si je, ta ali oni križ Bog tako prej ali slej naloži meni in moji ženi, in če nama naloži ravno tega, pa ne bo naložil drugega. Poleg tega je Kandid želel vzeti k sebi svojo bolno sestro in le predobro je vedel, da bi ga pri tem dobrem delu nihče bolje ne podpiral kakor Micika. Morebiti je bila ravno njena izredno velika naklonjenost do Lizike vzrok, da je Kandid tako resno mislil nanjo.

Morebiti! Težko, da je on sam prav vedel, kdaj je začel Miciko rad imeti. In da mu Micika ne odreče svoje roke, o tem ni nikdar dvomil. Šele zadnji čas mu je upanje začelo upadati. A obupal zato vendar še ni.

Drugo jutro po maši, h kateri je Kandid navadno hodil, je stopil Kolar k njemu ter mu suhoparno povedal, da se je Micika končno odpovedala. Starčev pogled je bil topot nenavadno mračen. Vzrokov ni navedel, Kandid pa tudi ni vprašal po njih. Za to, kar je želel izvedeti, ni potreboval nikogar drugega: Micika sama naj mu razjasni.

In tako je prihodnjo nedeljo — kakor sicer večkrat — stal pred bolnišnico in žalostno pričakoval Miciko.

Ko je ves zatopljen v svoje misli srečno zrl v tla, je naenkrat planila iz hiše dekla in ga prosila, naj gre brž po duhovnika, kajti Silvestrov Miha umira. Kandid je ubogal; in ko sta čez nekaj časa prihitela on in duhovnik pred bolnišnico, sta zvedela, da je bolniku že odleglo; le hujše ga je topot prišlo kakor navadno.

Ne da bi kaj opravil, se je Kandid precej nato vrnil domov.

Popoldne je šel na hrib. Samo Liziko je dobil doma. Ta mu je izrazila svoje veselje nad tem, da jo je prišel obiskat; pravila mu je, kako zelo jo je strah, ker ni daleč naokoli žive duše. Tarnala je, da je nekaj dni sem zelo oslabela, da jo trga po zobeh, tako, da ne more spati, da ji je želodec opešal; da gre večkrat lačna od mize, ker ji svakinja ne privoščiti niti najbolj preprostih lahkkih jedi; razen tega ji pa še

vedno očita bolezen, češ, da se ji gabi pred bolniki.

Med tem je prišla mlada gospodinja iz cerkve. Bila je to ženska majhne in krepke rasti, črnih las in živahnih, temnih oči. Njena starejša hčerka je stopicala pred njo. Mrko je pozdravila svaka in se sumljivo ozrla na oba, hoteč iz njunega obnašanja razbrati, kaj sta se ravnokar pogovarjala. Mala deklica se sicer ni nič zmenila za Kandida, a vseeno jo je mati prišla za roko in rekla: »Le z menoj, Rezika, pusti Kandida in Liziko v miru. Ta dva se ne moreta nikdar dovolj našlohudati.«

Ostala sta zopet sama na leseni klopi pred hišo. Z bratsko, upravo očetovsko potrpežljivostjo je Kandid že stotič poslušal vse številne tožbe svoje bolne sestre. Medtem pa je zrl tja čez globoko zarezo, ki je ločila Kramarjevo kmetijo od Silvestrove. A obenem so mu uhajale tudi misli tjekaj. Ali je Micika že prišla iz trga? Kdo ve, če ne gleda ona ravno v tem trenutku tudi semkaj? In ali sluti, ali si more misliti, kako hudo srčno bol mu je povzročila? — — —

»Kako se ti godi, Lizika? — Dober dan, Kandid!« se je hipoma nekdo oglašil izza hišnega vogla.

Mladenič se je prestrašil. Micika je stala pred njim.

Bila je bleda in njeno obličje je izražalo nekaj boleznega. Take Kandid še ni nikdar videl. Sicer pa ji na obrazu ni bilo brati zadrege, da, skoro vesela je bila; nemara le na videz.

»Lizika se danes prav slabo počuti,« je odgovoril Kandid na Micikino vprašanje.

»Saj se ji pozna,« je pristavila Micika sočutno. »Zadnje dni so jo zobje tako boleli, da ni vedela, kaj bi počela. — Danes pač ne boš mogla priti k nam v kapelo.«

Lizika je žalostno odkimala.

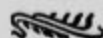
»Sem si mislila. Zato sem pa tudi prišla sem. Imam neko prošnjo — pravzaprav ne jaz, ampak Školastika. Ubeliti hočemo namreč nekaj platna, pa naš veliki travnik leži preveč proti severu. Poskusili bi na vašem, če dovolite. Saj ne bo trajalo dolgo, kvečjem štirinajst dni.«

Kramarjev travnik je bil največji in najbolj solnčen na vsem hribu. Ker je na njem izvirali tudi precejšen studenec, je bil za beljenje platna kakor nalašč. Sosedje so ga že od nekdaj rabili v to svrhu vsako leto, ko je bila košnja pri kraju. Ko je živela še stara Kramarica, ni bilo treba dolgo moledovati za dovoljenje; Katra je bila bolj natančna in je za to navadno zahtevala kako protiuslugo.

Lizika je vstala in šla v hišo, da pove svakinji, po kaj je Micika prišla. Tudi Micika je hotela za njo, toda mahoma ji je velel Kandid:

»Počakaj tu!«

(Dalje prih.)

RAZGLED PO DOMOVINI

Hribarjeva ulica v Ljubljani. Predno se je razšel slavní mestni odbor in je moral Hribar zapustiti mestni magistrat, so mestni očetje hoteli skazati Hribarju zadnjo čast, namreč da imenujejo ono ulico, v kateri se nahaja agentura banke »Slavije« in v kateri je Hribar zaslužil marsikateri tisočak, »Hribarjevo ulico«. Navsezadnje res misel ni slaba, ker gotovo ni v nobeni ulici pridobil Hribar zase toliko zaslug, kakor v Gosposki ulici. Vendar se je deželnemu odboru zdelo, da te zasluge niso pomembne za drugega, kakor za Hribarja in je sklep mestnih očetov razveljavil. To razveljavljenje mora pač vsak pameten človek odobravati, kajti sicer bi bili v nevarnosti, da bi nastopili še drugi agentje in zahtevali, naj se ulice po njih imenujejo.

Veliko kričanja je bilo v »Narodu« o klerikalnem poboju v Selcah. Te dni je stal pred poroto Franc Šuštar, da se zagovarja radi svojega »pobojsstva«. Obravnava je trajala več ur. Konec je bil, da je bil Franc Šuštar popolnoma oproščen. Zopet nov dokaz več, kako liberalno časopisje krade poštenim ljudem čast in jim skuša škodovati. Tekom enega samega leta se je zgodilo več slučajev, da so se morali nedolžni ljudje le zaradi škodoželjnih napadov v liberalnih listih zagovarjati pred sodnijo, a so v jezo liberalcev bili oproščeni.

Kanonično umeščen je bil vlč. g. Matija Mrak na župnijo Staro Loko ter je bil hkrati imenovan za dekana loške dekanije in za kn. šk. duhovnega svetnika.

Za začasni pokoj prosi č. g. Anton Papež, kaplan pri Sv. Križu pri Litiji.

Premeščeni so bili č. gg. Janez Hrovat, župni upravitelj v Senožečah, na Goro pri Idriji; Ivan Bešter, kaplan v Cerkljah pri Kranju, za župnega upravitelja v Senožečah, kaplan Peter Likar iz Št. Jerneja v Sv. Križ pri Litiji; Josip Mešinger, ekspozit na Oreheku, za vikarja v Zagorje na Notranjskem.

Poveljstvo 87. pešpolka je prepovedalo vojakom naročati slovenske liste in časopise brez izjeme, **nemških pa ne!**

Osebná imenovanja v politični službi. Kancelist c. kr. okrajnega glavarstva v Ljubljani gosp. Hočevár je postal oficial pri c. kr. deželni vladi; računski podčastnik 8. ljubljanskega sanitetnega oddelka g. Peterlin je postal kancelist pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Ljubljani, orožniški stražmojster Jožef Šlajpah je postal kancelist pri c. kr. okrajnem glavarstvu v Kočevju.

Tatvina iz cerkvenih nabiralnikov. Te dni ponoči je neznan uzmovič v farni cerkvi v Rudniku odprl dva nabiralnika. Tretjega pa ni mogel odpreti in je naredil pri ključavnici 10 kron škode. Neznaní tat se je dal ponoči v cerkev zapreti, nakar je, ko je izvršil delo, znotraj odrinil pri velikih vratih zapah ter ušel na prosto. Ker se je od teh vrat že nekaj časa ključ pogrešal, ni izključeno, da si ga je neznan tat prilastil in z njim dobil vhod v cerkev.

V okrajni cestni odbor blejski je imenoval deželni odbor Ivana Markeša, posestnika in hotelirja na Bohinjski Bistrici, in Gabrijela Ferjan, posestnika in gostilničarja v Ribnem.

V Ljubljani je skupno 1863 hiš, ki stoje v 236 ulicah, oziroma cestah in trgih. Hiše so porazdeljene po okrajih takole: I. šolski okraj 200; II. ali šentjakovski okraj 255; III. ali dvorski okraj 590; IV. ali kolodvorski okraj 448; V. ali predkraj Hradeckega vas, Ilovica itd. 245; VI. okraj ali Vodmat 125 hiš. V zadnjih 10 letih je dobilo 53 ulic, trgov in cest nova imena.

Poučni tečaji za župane, občinske tajnike itd. Deželni odbor je sklenil v seji dne 31. avgusta t. l., da se prirede po raznih okrajih dežele tečaji za župane, občinske tajnike in občinske svetovale. Vsled tega sklepa se priredi dne 27. dec. t. l. (prvi dan po božičnih praznikih) prvi poučni tečaj, in sicer za ljubljansko okolico. Trajal bo le en dan, tako da se bo mogoče udeležiti tečaja vsem občinskim funkcionarjem ljubljanske okolice. Ta poučni tečaj, ki se prične točno ob deveti uri dopoldne, se vrši v dvorani »Slovenske krščanske socialne zveze«, oziroma če bo potreba, v veliki dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Vodil ga bo referent za občinske zadeve, deželni odbornik dr. Vladislav Pegan s sodelovanjem uradnikov dež. odbora. Deželni odbor naroča s posebno okrožnico, da se zanesljivo udeleže tečaja vsi župani, oziroma namestniki, tajniki in občinski svetovalci in da prijavijo županstva deželnemu odboru predloge, prošnje in nasvete vsaj 3 dni pred tečajem. — K temu tečaju se vabijo tudi vsi župni uradi ljubljanske okolice. Zaslugo, da se prirede tečaji, ima tudi »Kmečka županska zveza«. — Z ozirom na res veliko potrebo in važnost pouka naj bo udeležba polnoštevna. Prihodnji tečaj se namerava prirediti v Kranju.

I. gospodinjski tečaj v Selcih za kmečka dekleta se je pričel v nedeljo 4. decembra. Otvoril ga je dež. odbornik dr. Ivan Zajec z nagovorom, v katerem je poudarjal važnost gospodinjskih

skih tečajev za kmečki stan. Osemte dnevni tečaj bo vodila gđc. Ema Peče. Učenk je priglasihih 20.

Predsednik višjega deželnega sodišča v Trstu stopi v pokoj. »Reichsposti« poročajo, da stopi predsednik višjega deželnega sodišča v Trstu, g. Avgust Jakopič, v najkrajšem času v pokoj.

Častni dan našega cesarja. Dne 2. dec. je preteklo 62 let, kar je zasedel naš cesar prestol naše monarhije. Na Dunaju se je slavil s slovesno sv. mašo in z zahvalno pesmijo v stolnici. V Rimu je bila ob tej priliki v Animi slovesna zahvalna sv. maša. V Trauu so pa odkrili ob tej priliki spomenik na čast cesarju.

Družba sv. Rafaela za izseljence v Ljubljani opozarja vnovič vsa društva S. K. S. Z. na Kranjskem, Štajerskem, Goriškem in Koroškem, da ustanovijo takoj »Izselniške odseke«. Posebno je to potrebno v krajih, kjer se ljudje mnogo izseljujejo v tujino, zlasti v Ameriko. Rafaelova družba je v začetku oktobra t. l. poslala v štiri liste navodila za izseljence in obenem naznaila prijavljene izselniške odseke; ostala društva pa opozorila, da ustanove tudi ona enake odseke. — Danes opozarjamo vnovič: Ustanavljajte društvene odseke za izseljence! — Ob tej priliki Vam tudi toplo priporočamo naročanje slov. izselniškega lista »Ave Marija«, ki izhaja mesečno v New Yorku, naroča se pa v naši pisarni in stane na leto 1 K, pod pogojem, ako se ga naroči vsaj tri iztise skupaj (enega za duh, voditelja, enega za knjižnico in enega za odsek sv. Rafaela). Posamezniki ga dobe po 1 K 50 vin. — List pri naša razne novosti širne Amerike, tičoč se slovenskih izseljencev. — Predčastiti duhovščini se priporoča, da navaja izseljence, ki na vsak način hočejo v tujino, zlasti v Ameriko, da se zglašajo pred odpotovanjem pri družbi sv. Rafaela. Vsak izseljenec naj bi prišel, ko pride v Ljubljano, najprvo v našo pisarno in ne šele potem, ko se je z agentom že pogodil, da se mu tu svetuje glede proge, po kateri se hoče voziti ter ugodi njegovim željam. Naša družba dobi za izseljence tudi popust vseh potovalnih pisarn (agentur) in ta popust dobi vsak potnik, ki se zglašuje v naši pisarni. Dalje se dobi družbeni znak, »Priporočilni list« in »Kažipot«, kar je velikega pomena za vsakega potnika, osobito pa za ženske. Ako ima družbeni znak in priporočilni list, je obvarovana vseh neprilik ter se na celi progi ž njo lepo ravna, v slučaju nevarnosti ali potrebe se pa lahko obrne s priporočilnim listom do zastopnikov

Rafaelove družbe, ki so na razpolago po vseh pristaniških mestih; njih naslovi so naznanjeni na priloženem listu. Vsak zaupnik takoj svetuje oziroma ukrene vse potrebno za potnika, in to brezplačno. — Vsak izseljenec naj se torej posluži te pisarne, ki ima tako blag in koristen namen, kar izprevidi in prizna marsikdo šele na daljnem potu v tujino, o čemur pričajo razna zahvalna pisma izseljencev. — V pojasnilo še pripomnimo, da želi »Rafaelova družba«, naj ostanejo Slovenci na svoji rodni zemlji. Njen namen ni pospeševanje izseljenišтва, ampak naloga njena je, varovati one, ki se hočejo na vsak način izseliti, pred materialno in duševno škodo pred začetkom potovanja ter na potovanju do končnega cilja. — Družba sv. Rafaela za izseljence v Ljubljani, Dunajska cesta št. 32 v hiši »Zadružne zveze«.

F. R.

Volitve v delavsko zavarovalnico zoper nezgode v Trstu. Dne 29. dec. t. l. se vrše dopolnilne volitve v predstojništvo ter razsodišče delavske zavarovalnice zoper nezgode v Trstu. Za našo deželo so te volitve največje gospodarske važnosti in treba napeti vse sile, da si pridobimo primerno zastopstvo v tem velevažnem zavodu, kateremu gospodarijo sedaj Italijani v največjo škodo našega delavstva. Uspeh je le mogoč ob složenem in enotnem postopanju. Osnovalec se je zategadelj v Ljubljani skupen odbor, ki vodi volitve in zbira glasovnice. V imenu tega odbora se obračava do vseh naših delodajalcev z uljudno prošnjo, da takoj pošljejo na spodnji naslov glasovnice. Glasovnice za podjetnike podpiše gospodar, glasovnice za delavce pa gospodar in kot zaupnik delavcev ž njimi v soglasju eden od uslužbencev. Imen kandidatov prosiva ne vpisovati, storil bo to odbor zategadelj, da bodo glasovnice pravilno izpolnjene ter se glasovi ne bodo cepili. Za skupni odbor: Josip Lenarčič, predsednik trgovske in obrtniške zbornice. Ivan Kregar, predsednik zavoda za pospeševanje obrta. **Glasovnice naj se pošiljajo na naslov: Zavod za pospeševanje obrta v Ljubljani.**

Slov. katol. izobraževalno društvo »Straža« na Dunaju vabi na Miklavžev večer, ki ga priredi »Straža« s prijaznim sodelovanjem akademičnih društev »Danice« in »Hrvatske« v nedeljo dne 11. decembra 1910, v dvorani »Zur schönen Schäferin«, VI. Gumpendorferstr. 101. Na sporedu je poleg pevskih in tamburaških točk tudi sv. Miklavž s spremstvom. Nato prosta zabava. Darovi za naše najmlajše dun. Slovence in Slovence se hvaležno sprejemajo, kakor tudi darovi namenjeni prijateljem in znancem; naslovi morajo biti razločno napisani. Darovi se oddajajo pri blagajni pred začetkom veselice. — Ker se bliža občni zbor, nujno prosimo, da člani vse dalj časa izposojene knjige društvu vrnejo. Vpišite se čim preje v družbo sv. Mohorja in nabirajte novih udov; udnino sprejema »Straža« pod-

predsednik g. Kvas pri veselici in vsako nedeljo od 6. do 9. ure zvečer v društvenem lokalu. Vstopnina na Miklavžev večer je za člane prosta (legitimacija!), nečlani plačajo 50 v. Blagajna se otvori ob pol šesti uri, pričetek ob pol 7. uri zvečer. — Odbor.

Gorenjske novice

g V Kranjski gori bodo kmalu občinske volitve. Kranjskogorski liberalci so izmislili neumno laž in z njo agitirajo, da Slovenska Ljudska Stranka v Kranjski gori dela za Jožefa Koširja, nemškega liberalca, da bi bil izvoljen za župana. To je zlobna, nesramna laž. Resnica pa je, da so ravno liberalci pri zadnjih občinskih volitvah leta 1907. izvolili tega Koširja v prvem razredu za namestnika, in da bi bil gotovo prišel v odbor, ako bi bil med tem časom kak odbornik izstopil ali umrl. Resnica je tudi, da zdaj ravno socialni demokrati, prijatelji in zavezniki liberalcev delajo na vso moč za Koširja, da bi ga spravili na županski stolec. Naša stranka v Kranjski gori ostane značajna, čista, narodna in katoliška kakor je vedno bila. Neznačajnosti v naših vrstah ne trpimo.

g Iz Poljan nad Škofjo Loko. Tukajšna deklška Marijina družba vljudno vabi k predstav, ki jo priredi v nedeljo dne 11. decembra ob 3. uri popoldne v prostorih stare šole. — Spored: 1. Petje ženskega zbora; 2. S. Gregorčič: Oljki, deklamacija; 3. Marijin otrok, igra v treh dejanjih; 4. Planšarica, šaljiv prizor s planin. Cene sedežem 60 vin., stojiščem 30 vin. K obilni udeležbi vabi — odbor.

g Iz št. Lenarta nad Škofjo Loko. V našem Kat. slov. izobraž. društvu smo imeli v nedeljo dne 27. novembra zanimivo predavanje: »Framasoni in papež«. Govorili so domači g. župnik Janko Borštnar, ki so nam natančno razložili, kaj so framasoni, njihov namen in sredstva, katera uporabljajo v dosego njihovega namena. Omenjali so tudi žaljenje sv. Očeta po rimskem županu Nathanu, kar smo poslušalci z ogorčenjem sprejeli. Na predavateljev predlog smo sklenili, da takemu počenjanju najbolje odgovorimo s tem, da obljubimo mladino vzgajati v pravem krščanskem duhu, da bo ta mladina enkrat, ko že nas ne bo več, in ko bo ta sovražnik morda tudi pri nas ljutejši kot je še sedaj, vredna naša naslednica, ki si ne bo dala trgati iz srca sv. vere, ne podirati cerkva, ne preganjati svojih duhovnikov, ne skruniti Najsvetejšega. — Dne 11. in 18. decembra pa bo imel predavanje g. kaplan Janez Kepec iz Selc »O potovanju po Sveti deželi«. Prihitite v obilnem številu.

g Tržiške novice. Po dolgem času se je vršil zadnja nedeljo ob velikanski udeležbi krščanske socialnega delav-

stva javen shod v društvenih prostorih sv. Jožefa. Na shodu sta govorila deželni poslanec Piber o novem občinskem volivnem redu, po katerem dobi tudi tržiško delavstvo svoje zastopnike v III. razredu, kar je edino le zasluga poslancev S. L. S., in deželni odbornik dr. Iv. Zajc, ki je omenjal jugoslovansko strokovno organizacijo, njen velevažni pomen za delavstvo. V poljudnih besedah je zavrnil agitacijo socialnih demokratov, katero širijo z draginjo, omenjal slabih stanovanjskih razmer delavcev in vabil na vstop v strokovno organizacijo. Na predlog gospoda župnika je shod z velikim odobravanjem izrekel zahvalo obema poslancema, kakor tudi vsem poslancem S. L. S. — Socialni demokratje so poslali na shod par mož, ki so se pa še dosti dostojno obnašali. Želimo si še večkrat takih podučnih shodov! — V ponedeljek je društvo priredilo v dvorani pri Basteju jako dobro obiskan Miklavžev večer. Mnogo pridnih otrok je bilo obdarovanih od »ta pravga Miklavža«. — Ponesrečila se je na Slapu hčerka delavca Betona. Razlila se je vroča kava nanjo in jo zelo opekla. Dekletce je umrlo pred par dnevi. Krivda ne zadeva nikogar izmed domačih. — V šentanski dolini je še nekaj slučajev škrlatinke. Starši željno pričakujejo, da se zopet prične šolski pouk, da ne bo treba sedeti otrokom v šoli tedaj, ko jih bodo najbolj potrebovali za delo.

g Iz blejskega kota. Na Boh. Bell so izgubili pretekli mesec svojega ljubljene župnika, g. Mat. Mraka, ki je postal dekan v Stari Loki. Služboval je na Boh. Beli 13 let in je bil svojim faranom ne samo v dušnih zadevah, temveč tudi v gospodarskih in političnih moder in izkušen voditelj. Bog mu bo di plačnik! — V novoizvoljeni cestni odbor blejski je imenoval deželni odbor g. Gabrijela Ferjana v Ribnem in hotelirja Markeša na Boh. Bistrici. — Vodja blejske žandarmerijske postaje, g. Šlajmer, je izstopil iz službe in je nastavljen kot uradnik v Kočevje. — Smrt prav v obilni meri gospodarji zadnji čas na Bledu. Posebno nagle in neprevidne smrti so se zadnji čas vrstile; od avgusta do sedaj je umrlo deset odraslih ljudi naglo in neprevidno, med njimi mati okrožnega zdravnika dr. Benedika, fotograf Lergetporer in lesni trgovec Grando. Naj nas varuje Bog ne predvidene smrti. Dne 1. decembra je zatisnila oči na Rečici Marija Burja, pravi vzor krščanske, slovenske matere, ki mnogo dela, še več trpi in najlepše umre. Njena zadnja bolezen je bila kratka, tri dni po prejemu svetih zakramentov za umirajoče je poljubil smrtni angel njeno lice. Obilna udeležba pri pogrebu in splošno sočutje z žalujočo družino je pričalo, kako priljubljena je bila rajnica vsled svojega izvanredno krotkega in milega značaja in da ni imela nobenega sovražnika. Naj ji sveti večna luč!

g Iz žabnice. Predavanje o umni živinoreji se je moralo preložiti na ne-

deljo 11. t. m. pop. ob 3. uri, ker je predavatelj g. R. Legvart do tedaj zadržan. — V nedeljo 18 t. m. pop. ob 3. uri bo pa predstava »Marijin otrok«, h kateri vabi odbor k. slov. izobraževalnega društva.

g Boh. Bela. Na prisrčen način je 24. novembra naša župnija sprejela novega župnika č. g. Karola Čerina. Na postaji ga je pričakoval občinski odbor z vrlim županom g. J. Burja na čelu. Pri šoli je deklica pozdravila novega dušnega pastirja ter mu izročila kito cvetja, pri gasilnem domu so čakali gasilci in Marijina družba, da so vsi skupaj med slovesnim pritrkavanjem zvonov spremili novega župnika v cerkev. Vsa župnija se je odeli v praznično obleko, mlajev, slavlolokov, vencev in spletoev si videl obilo, raz hiš pa so plapolale zastave novemu župniku v pozdrav. Zvečer so priredili pevci in tamburaši podoknico, vmes pa se je zažigal umetalni ogenj. — V soboto 26. novembra so prihiteli na Belo prevzvišeni g. knezoškof, da so nam v nedeljo 27. novembra predstavili novega župnika, bivšega svojega tajnika, ki je po govoru Prevzvišenega ob obilni asistenci opravil daritev sv. maše, nakar se je z zahvalno pesmijo končala lepa slovesnost.

g Slov. kat. izobr. društvo na Boh. Bistrici priredi v nedeljo dne 11. dec. v salonu hotela »Pošta« veselico s sledečim sporedom: 1. Petje. 2. Nagovor. 3. »Repoštev, duh v krkonoških gorah«. — Povabljeni ste vsi prijatelji društva.

g Sardenkova »Mater Dolorosa« v Domžalah. Kat. izobr. in podporno društvo v Domžalah priredi v nedeljo 11. dec. popold. ob pol četrti uri v »Društvenem Domu« veselico, pri kateri se vprizori prekrasna Sardenkova Mater Dolorosa (Žalostna M. božja). Nastopi tudi Miklavž s sijajnim spremstvom in z obilnimi darovi! Komur je le mogoče, naj pride pogledat!

g Iz Stare Loke. Dne 29. nov. se je vršil sprejem novega dekana prečast. g. M. Mraka. Pri prvi hiši Stare Loke so čakali ob slavlolu šolski otroci, v katerih imenu ga je pozdravila deklica v vezani besedi ter mu podala kito cvetja. K sprejemu je prišel ves občinski odbor z županom g. Trilarjem na čelu. V imenu požarne brambe se je poklonil g. dekanu Ivan Tušek, v imenu Orlov ga je pozdravil predsednik Franc Porenta. Dekliški tamburaški zbor mu je tudi podaril šopek svežih cvetic. V imenu Katol. slov. izobraževalnega društva je pozdravil Josip Žagar in v imenu Marijine družbe Ivana Volgemut. G. dekan se je vsem ljubeznjivo zahvalil. Nato se je razvil spreved v razsvitljeno in okrašeno dekanijsko cerkev. Vse naše hiše so bile okrašene s trobojnicami. Naj še omenimo, da so se sprejema udeležilo lepo število duhovščine iz radovljiške dekanijske, na čelu g. kanonik I. Novak. Naj bi se izpolnile g. dekanu pozdravne besede, napisane na slavlolu: O naj bi bila pot Vam sveta, med nami mnoga, sreč-

na leta! Slovesna inštalacija se je vršila preteklo nedeljo. Slavnostni govor je imel domačin g. prelat Andrej Kalan. Prišlo je mnogo brzojavnih čestitk, med njimi posebno pomembna od dr. Karlina iz Italije. Vsa slavnost je pokazala resničnost besedi na slavlolu: Stara Loka vedno cerkvi vdana — pozdravlja srčno novega dekana! — Vsled zastrupljenja krvi je umrla nagloma Marjana Stanonik. Nekoliko se je vrezala v prst, šla prst v vodo in se zastrupila. O polnoči sta bila poklicana duhovnik in zdravnik. Vsaka rešitev je bila izključena. Nauk: Z ranami ne hodi v okuženo vodo! — Te dni so se pobirali poljski pridelki za Salezijance. Nabralo se je nad 5000 kilogramov. Gojenici v zavodu bodo z molitvijo izprosili pri Bogu blagoslova dobrotnikom!

Dolenjske novice

d Iz Šent Janža. Naše izobraževalno društvo se je začelo pridno gibati. Oglašajo se novi člani, ki bodo vstrajni. Pred nekaj tedni smo igrali igro »Repoštev«. Obnesla se nam je prav dobro. Obeta se nam tudi lepa božična zabava in za predpust kaj veselega. Mladeniči, podajte si roke — pa pridno naprej!

d Litija. Od nekdanj slovi Litija kot silno napreden trg in res smo napredni, žalibog še bolj v slabem nego v dobrem. Postavimo se lahko tudi že s »pročodrimovcem«. Dijak M., doma v Litiji, sedaj v četrti realci v Ljubljani, je namreč izstopil iz katoliške cerkve in pristopil k protestantom. No, katoliška cerkev z njim ni mnogo izgubila, protestantovska pa ne veliko pridobila, pa žalosten dokaz je le za slabo vzgojo v družinah in krajih, kjer se vzgaja mladina po svobodomiselnem načinu; slaba družba, branje liberalnih listov in pomanjkanje verske vzgoje je pripravilo v nesrečo že mnogo upapolnih mladeničev in jih bo še. Zato pa pozor vsi starši, ki ljubite svoje otroke, pazite, kam vaši otroci zahajajo in kaj bero. Slabe družbe in strupenih liberalnih časnikov imamo ravno v Litiji žalibog preveč.

d Šmartno. Čujemo iz Litije, da se zelo peča z nabavo sokolskega naraščaja ondotni okrajni zdravnik, ki je obenem starosta sokolov; zlasti mu diše obrtni vajenci in naraščaj sokolci. No, vsak po svoje! Iste vestnosti kot do sokolskega naraščaja mu želimo tudi pri obiskovanju bolnikov! — Premovanje goveje živine smo imeli 24. novembra. Zanimanje je bilo precejšno. Prignali so 10 bikov, kakih 35 krav in 15 telic. Član komisije se je izrazil, da je živina lepa in da nadkriljuje marsikatero druge okraje. Prepričani smo, da bo to premovanje dalo novo življenje naši živinoreji. Poskrbeti bo treba za zboljšanje bikov, držati se enega plemena

kakor je povdarjal nadzornik g. Legvart — pri nas tostran Save je določeno sivo plemo —, paziti bo treba še bolj na snago in potem nam bo živinoreja nov vir blagostanja. Komisija, obstoječa iz gg. grofa Barbo, bar. Apfaltrern, župnika Rožnik, Legvarta in Munda je prisodila premije, in sicer 8 za bike, 10 za krave in 10 za telice v skupnem znesku 600 kron. Premije za bike so dobili: graščina Grmače, Kotar, Žust, Planinšek Ant., Rozina Andrej, Sušnik in Tomažič (Jablanica), Rozina (Leskovec). Za telice: Bučar, Hostnik, Ant. Slanc, Sušnik, graščina Grmače, Zupančič (Gradišče), Lindtner, Tomažič (Kostrevnica), Sekš, Rihar. Za krave: Slanc, Rozina Miha, Rozina And., Bučar, Simončič (Log), Lovše, Preinfalk. Kot sad tega premovanja se uslanovi v kratkem živinorejska zadruža za Šmartno in okolico. Deželni odbor pa naj bo prepričan, da je s tem premovanjem storil mnogo za naš napredek; denar, katerega je izdal, bo bogate obresti donašal. Naprej za blagor našega ljudstva. — Vinska letina je bila za nas slaba, le malo kapljice smo pridelali. Nekateri vinogradniki so skrbno škropili, in njim je letina povrnila vsaj stroške. — P s o m našim se slabo godi, imajo namreč kontumac. Pri Sv. Križu nekje je stekline sumljiv pes ogrizel več ljudi in zato se morajo s torbo na gobčku pokoriti tudi naši nedolžni pinči.

d Po Ribnici je zavladovalo silno ogorčenje nad poslancem Višnikarjem. Voljen je bil od kmetov in tudi od nekaj glav gospode, vendar hoče zastopati koristi le te zadnje. Odkar je mož odšel iz Ribnice, je veliko izgubil na svoji slavi in tudi vplivu. Bil je že od nekdanj boječ, malo čedna lastnost, ki ga še sedaj ni pustila, saj si ne upa prirediti celo med svojimi najožjimi prijatelji kakega shoda, kjer bi povedal, kako in kaj je delal v deželnem zboru za koristi svojih volivcev. Mož je veliko govoril, mnogo obetal, a nam le škodil. Zadnja njegova brihtnost je ribniška kanalizacija, ki je delo njegove glave. Napravil je menda načrte, se pehal, da je dosegel nekaj podpore, a sedaj taka budalost! Jarek po cesti so že zasipali, a ga bodo morali še, sploh je vržen ves denar v Bistrico in škoda lepih tisočakov, ki se porabijo vsled »kunštnosti« enega izmed gospodov. — Gospodu Višnikarju v Ribnici ne bo treba staviti spomenika. Ima ga na cesti po sredi Ribnice. — Med ribniškimi ljudstvom se je začela razvijati čim dalje strast, tožariti se. Zlo, ki preti od te strani našemu ljudstvu, je silno, in »Domoljub« je dolžan svariti in klicati k poboljšanju vsem prizadetim. Sodišče postaja za naše ljudstvo vedno večji davek in smelo trdimo, marsikomu je v naši dolini tudi v pogubo. Če bi sodišče pri tožbah o žaljenju časti malo drugače postopalo, smo prepričani, da bi se zlo, ki je med ljudstvom že precej tudi uko-

opazamo tudi v spornih stvareh. Vrše se za malenkosti obravnave, ki trpe na dneve in se oddajajo celo na višja in najvišja sodišča. Ni li škoda denarja? Je potrebno toliko sovraštva? Ljudje, spametujte se in pokličite si v spomin Zveličarjev izrek: »Ljubi svojega bližnjega kakor samega sebe!« Ne smemo se pred tujci in ne pustimo, da bi osebna nasprotstva uničevala našo blaginjo!

d Na Krki. Ondan sem šel k Habijanovemu Janezu, ki je zadnji čas fejš človek ratal, četudi je še zmerom liberallec. Seveda mi je precej ponudil svojo vsakdanjo dušno hrano, liberalno »Nerodo« in rekel, naj berem »Glas iz Krke«, pod katerega se je zapisal naš Jožek ali kakor se pravi bolj »nobel« Josip Borštnik. S tem Jožkom sva midva na naši visoki šoli, takrat še enorazrednici, hlače skup trgala. Zato mi kar noče iti v glavo, kdaj se je Jožek toliko naučil, da tako daleč sveti s svojo lampo. Povej, Jožek, kaj pa se pravi »aristos«? Ali je to morda turški ali kitajski jezik? Vem sicer, da si bil v Belemgradu, pa tam govore po srbsko in to bi tudi jaz zastopil. In spet »matematika«, »direktive«, »demoliranje«, kaj pa je to? Za naša ušesa in mislim, da tudi za tvoja, to niso nič domače besede. Pa ne, ko bi ti bil spet tisti dohtar iz Ljubljane, katerega zastonj futraš, tisto dolgo klobaso naredil, pod katero si se ti samo podpisal. Na tvojem zeljniku take reči ne rastejo; saj se pozna. Na tvojem zeljniku rastejo samo take čudne buče, kakor je tvoja. Vidiš, Jožek, ker sva midva skup v šolo hodila, ti že lahko po pravici povem, da liberalne podlage, o kateri ti nekaj sanjaš, v naši fari ni. Liberallec si pravzaprav samo ti, tvoj rdeči bratec in pa še en par takih tičev. Drugače pa smo Krčani skozi in skozi katoliški. Zastran farovža ti je že »Domoljub« posvetil in ravno zadnjič smo se menili, da bo prišlo 30 kr. na goldinar na leto. Če torej kdo 5 gld. cesarskega davka plačuje, bo prišlo 1 gld. 50 kr. več na leto. Parkrat manj (pa ne k tebi) v oštarijo, pa bo! Tudi brezobrestne posojilo ali kaka podpora poleg že zagotovljene se bo dobila za zgradbo, tako, da vsak sprevidi, da so tvoje rajtenge za nič. Za volitve kažeš veliko korajžo, ampak jaz in vsi drugi vemo, da se samo korajžnega delaš in da ti je tvoje usmiđeno srce že davno zlezlo v hlače! Brez zamere! — Tvoj sošolec-visokošolec.

d Iz Polšnika. Podružna cerkev sv. Jurija na Glinjeku, stoječa nad Polšnikom na gričku z daljnim razgledom, si je po prizadevanju vrlega ključarja Janeza Podrenk omislila nova zvonova. Večji je posvečen sv. Juriju, manjši žalostni Materi božji. Vsem darovalcem: Bog plačaj!

d Od Sv. Gregorija. Novo življenje je zaplulo pri nas v zadnjem času. Marijina družba se je iz prav skromnega početka v šestih letih pospela do moči in ugleda, da ne bo že več častno

za mlajša dekleta, ako ne bodo v nji. Poskusila se je že tudi v prireditvi, katero je prav častno izvršila. Shod mladeničev ribniške dekanije lansko leto pri nas je vsejal dobro seme, ki je letos rodilo obilen sad, namreč ustanovitev izobraževalnega društva z odsekom Orla, ki se je z vso vneto oprijel izobraževalnega dela. Te plemenite cvetke naših višav se poleti še za silo razvijajo, toda pride trda zima in tedaj je huda za nje. Nimajo namreč zavetja, kjer bi se zamogle tudi v zimskem času dalje razvijati. Zato je neobhodno potreben društven dom. Zato smo se odločili, da začnemo takoj z delom. Da nam bo pa delo bolje uspevalo, bomo pritegnili k zgradbi vso župnijo. Cerkevno oblast, ker mislimo napraviti v domu tudi stanovanje za cerkvenika in orgljavca, katero do zdaj naša župnija še pogreša. Tudi županstvo bo prispevalo k zgradbi, da pride kdaj do občinske pisarne in svojega arhiva, kar bo deželni odbor v kratkem času itak zahteval od vseh občin. Neomajno podlago pa imamo v plemenitih srcih naših župljanov. Lep dar so poslali za zgradbo društvenega doma v Presko in v Velike Lašče, kdo bi dvomil, da bodo s potrojeno vneto žrtvovali za domači dom, od katerega bode imel vsak župljan korist. Zato pa tudi že imamo vrlega posestnika, ki je obljubil brezplačno prepustiti na svojem posestvu kopati ves potreben pesek. Kamen se bo dobil nekoliko korakov od stavbe zastonj. Tudi stavišče najbrže ne bo stalo niti vinarja. Vožnjo bodo drage volje oskrbeli navdušeni naši društveniki in Orli in Marijina družba bo rada na mestu, kadar bomo potrebovali njene pomoči. Posebne hvale je vreden tudi za našo stvar vneti društvenik Ivan Škulj, ki je obljubil, da izvrši vse tesarsko delo pri domu brezplačno. — Prihodnji teden bomo obiskali vse naše za dobro vnete župljane in upamo, da dobimo pod vsakim krovm blaga srca, ki bodo podprla naše potrebno in koristno podjetje z gotovino, vožnjo ali z materialom. Slemenici, Loški potok vam bodi vzor! O uspehu našega potovanja poročamo prihodnjič.

Notranjske novice

d Iz Starega trga pri Ložu. Stavba, ki smo jo prizidali posojilnični hiši, je toliko dogotovljena, da se je mogla preseliti posojilnica v nove prostore. Tudi gostilna konsumnega društva se že nahaja v novi stavbi. — Pretekli mesec se je vršila revizija pri posojilnici in konsumnem društvu, ki je pokazala, da je vodstvo obeh zadrug v najboljših rokah. Gospod revizor je bil s stanjem obeh zadrug prav zadovoljen, ter je priznal, da je naše konsumno društvo eno najboljših. Samo v zadnjem mesecu je imelo društvo nad 20

tisoč kron prejemkov. Pobožni upi raznih »prijateljev« te za našo dolino tako koristne zadruge, da bi društvo uničili, bodo ostali pač le upi, ki se ne bodo nikoli izpolnili. — Častnim občanom starotrske občine so izvoljeni gozdni svetnik g. Putick, agrarni komisar g. dr. Lukan in deželni poslanec g. Drobnič radi zaslug za zgradbo ceste Javornik-Stari trg. — Dva medveda se klatita še sedaj po šneperskih gozdih. Pravijo, da sta podrla več napisnih desk ob cestah šneperske graščine. Gotovo jima niso bili, kot pravima rodoljuboma iz hrvaških gozdov, všeč napisi na njih, ker se šopiri na prvem mestu blažena nemščina. Tudi volkovi so napravili pohod v naše kraje, ki pa se jim ni prav posrečil. Dne 27. novembra so namreč ubili graščinski lovci dva volka. Eden je bil prava mrcina. Enake usode pričakujeta menda še dva volka, ki se kar ne moreta ločiti od naših krajev. — Teden za tednom gredo polni vozovi prešičev iz naše doline na postajo Rakek in od tam na vse strani. Cene so bile še precej visoke, ker je svinjereja naše doline na precej dobrem glasu. Zadnji čas so pa precej padle. Žal, da so v tem pogledu naši ljudje čisto odvisni od prekupčevalcev. Ali bi ne bilo mogoče, da bi se tudi tukaj osamosvojili morda z zadrugo za vnovčenje živine ali kaj podobnega? Gospodarji, zganite se in pomislite, kako bi bilo mogoče to izpeljati! — Ker je upati, da se bo »Domoljub« tudi za naše kraje zanimal, ter vedno prinašal poročila iz naše doline, je z gotovostjo pričakovati, da bo tudi zanimanje zanjga še večje kakor dosedaj. Sezite po njem zlasti gospodinje in dekleta že zaradi njegove priloge »Naša gospodinja«, ki vam bo zvesta svetovalka pri vseh vaših opravilih. Naj ne bo v prihodnje nobene naše hiše brez »Domoljuba«!

n Hrenovice. Dolgo časa smo odlašali in dremali. A končno smo se le zbudili. Povsod imajo drugod že izobraževalna društva, da bi bili pa mi Podnanosci zadnji, pa tudi ne gre! Vlada nam je pravila za novo izobraževalno društvo odobrila. V nedeljo 11. decembra ob 3. uri popoldne pa se bo vršil v kaplaniji ustanovni občni zbor novega izobraževalnega društva. Zato pa ta dan vsi na plan, katerim je količkar za izobrazbo in procvit domačega kraja. Vstop k ustanovitvi je vsakemu, ki količkar pošteno misli, prost. Ne bomo se pa shoda samo udeležili, ampak tudi društvu pristopili ter v njem po svojih močeh delovali. Zato pa fantje, dekleta, pa tudi možje in žene, na delo! Vaša prva misel naj bo sedaj le vstop v novo društvo.

n Iz Senožeč. Zadnje binkoštno nedeljo so se postavili naši vrli tamburashi. Dobro so udarjali pod vodstvom g. organista. Neustrašeni smo. Proč z mehkobo, to je naše geslo! Dne 27. novembra je naše društvo priredilo javno predavanje »Socialne in gospodarske naloge občin«. Nekoliko je za-

šumelo v liberalnem taboru. A nič ne de! Kdor ima srce pri Bogu za ljudstvo, se ne boji nobenega, magari, če ima prav tisočake. Vsem županom povemo glasno, da smo govorili resnice. — Občine morajo skrbeti za poučne tečaje o kmetijstvu, sadjarstvu, mlekarstvu, gospodinjstvu itd. Vsega tega ni bilo pri nas. Pa vendar pravijo, da smo tako napredni. Občine naj pospešujejo domače obrti: izpopolnujejo in uvajajo. Take obrti bi bile: čipkarstvo, pletarstvo in druge. Občine naj ustanavljajo zadruga: nakupovalne, prodajalne, živinorejske in druge. Občina senožeška bi bila že pred leti lahko sezidala svojo »betego« — prodajalno. Pa je ni, pač zato, ker ima premalo ljudskih voditeljev. Občine dolžnost je, skrbeti za vdove, sirote in osirotele otroke. — Viri za dohodke bi bili: občinska hiša, kjer se oddajajo stanovanja; kopališče za tujce, pa tudi izobraževanje in domačine bi donášalo marsikak stotak naši baje revni občini. Še več bi lahko povedali, a za danes dovolj. — Može, mislite, ko to berete! — 18. decembra bo javni ljudski shod. Pogovoriti se hočemo o pletarstvu. Pridite v obilnem številu. Gre se za vašo korist. Kdor želi kaj zaslužiti, naj pride svetovat, predlagat, govoriti! — Vedno deževje je pobralo sneg. Drugače je pa pri nas vse pri starem. Vsem, ki čitate »Domoljuba«, voščimo vesele božične praznike in srečno novo leto!

g Dobrova. Umrl je 29. m. m. v Podsmreki h. št. 16, posestnik France Oven, mož, ki so ga spoštovali vsi nepristranski občani; to je pokazal njegov izredno veličasten pogreb. Bil je odločen mož. Kar si je naprej vzel, je dobro premislil in ko je storil sklep, ga je tudi dovršil do konca. Temu je dokaz naša dobrovska mlekarska zadruga, ustanovljena leta 1905, za katero se imamo v prvi vrsti le njemu zahvaliti. In sad temu je, da so vsi združniki do konca oktobra letošnjega leta prejeli za mleko in odnesli domu lepo število kronic v skupnem znesku 171.225 K 16 v. In tako je postal pokojni France Oven eden največjih dobrotnikov dobrovskih občanov. Slovesni pogreb mu je preskrbel g. Malavašič iz Viča. Bog naj tolaži vrlo vdovo in njene otročice, v katerih imenu naj bode vsem s tem izrečena javna zahvala, ki so ga obiskovali med boleznijo in se v tako mnogobrojnem številu udeležili njegovega pogreba.

n Iz Matenjevasi na Notranjskem. Neki gotovi liberalčki kar ne morejo mirovati glede prostora, na katerem se ima zgraditi novo šolsko poslopje v Matenji vasi. Ni jim zadostoval en liberalen list, še v drugega so morali spraviti izmeček svojih oslabilih možganov. Najbolj čudno pa je, da ti naši liberalčki duhovnika povsod vohajo; akoravno zanj ne marajo, vendar jim pri vseh žepih vun gleda. Zato ga za vse krivega in odgovornega delajo. Pri tem jim gre le zato, da lopnejo po njem in si tako

hlado svojo grešno vest. Za danes našim liberalčkom le par reči na njih sumničenje v odgovor. Dne 5. julija 1909. se je izrekla ista komisija in isti občinski odbor za isti prostor kakor 15. novembra. t. l. So li takrat slavinski občinski odborniki za ta prostor zato glasovali, ker g. župnik tako želijo, ko župnika pri komisiji 5. julija niti bilo ni? Tudi nad štedenjem se naši sramežljivi liberalčki spodtikajo, češ, da da so zato za prostor pri cerkvi, ker bo zastoj? Ali mar mislite, da se kmetom tako dobro godi, kakor štacnarjem in birtom, ki imajo pri vseh rečeh velike odstotke! Kmet mora gledati, kje bo kaj prištedil, naj bi bilo tudi le par kronic. Tako je lahko umevno, zakaj so glasovali za že 5. julija 1909 določeni prostor in ker so moške, so ostali pri svojem prvem sklepu. Kar pa naši liberalčki pišejo o občni higijeni in zlasti še o higijeni otrok, ki bije kulturi XX. stoletja v obraz, ako namreč pri določenem prostoru ostane, opozoril bi jih, da se potrudijo v šolo štovansko, tam se lahko prepričajo, kako se »brusik« hočem reči, kako se šolskim otrokom higijeno v glavo ubija. — Pristavek: Da pa ne bom liberalčkom krivice delal, pripomnim, da so se že poboljšali. Hodijo namreč okoli ter iščejo duhovnika, pa na takih potih si gotovo slečejo volčjo obleko ter si nadenejo »klerikalno«, ker znajo tudi prav sladko govoriti, četudi je eden izmed njih rekel, da duhovnika ne potrebuje. Končno še: Kdor se zadnji smeja, se najbolj smeja! Razumete!

n Iz Idrije. Protestni shod radi žaljenja svetega Očeta od strani rimskega župana Nathana je bil pretečeno nedeljo v Didičevi dvorani. Naši somišljeniki so prišli v obilnem številu. G. dekan je pojasnil, da Jud Nathan ni imel nobenega vzroka napadati ne papeža, ne katoliške naprave. Judom se tako dobro godi med drugimi narodi, da jih nobeden ne napada. Pa n. pr. je bil dne 15. julija 1904 v Badenu sklep šole. Ker je bil pa ravno petek in drugi dan bi se morali dijaki vpisovati in to je bila sobota, judovski praznik. Ker menijo da je vpisovanje hlapčevsko delo, ki je po njih veri prepovedano, so prosili, da naj se raji šolsko leto skonča na četrtek. In ugodilo se jim je. Kako se pa dela z našo nedeljo? In vendar smo katoličani v ogromni večini. — Na Dunaju se v dvornem gledališču ni že dvajset let igrala Shakespeare-jeva igra »Beneški trgovci«, ker nekoliko Jude zasmehuje, a Lessingov »Modri Nathan« se pa vsaki mesec igra, naj tudi katoliško vero kot izgubljeno zasmehuje. — Tudi zgodovina vse drugače govori o papežih, kakor rimski župan. Protestantski pisatelj Herder piše: »Da ni bila Evropa od Hunov, Saracenov, Tartarov, Turkov, Mongolov razdejana, je zasluga papežev. Brez rimske hierarhije bi bila Evropa kraljestvo despotov, nasilnikov, najbrž mongolska puščava. Da Evropa v sedanji obliki obstoji, naj se zahvali papežem.« Profesor Hübler

je tudi protestant. On je na berlinski univerzi dne 16. novembra 1894. predaval: »Papežstvo je prikazen, ki nima para. Brez njega bi bil srednji vek propadel v barbarstvo in še dandanes bi bila brez njega prostost narodov v nevarnosti.« — Gregorovius, enak protestant piše v svoji zgodovini: »Zgodovina ima premalo pohvalnih izrazov, da bi svetovno delovanje in blagodejni vpliv papežev zadosti pohvalila. Na nebu kulturne zgodovine je papežstvo tako svetlo ozvezdje, ki vse vrste knezov in vladarjev daleč prekosi.« — In znani zgodovinar Franz, tudi protestant pravi: »Katoličanstvo ima napravo, ki si je boljše ne moremo izmisliti, to je papežstvo. Najstarejši, najbolj skušeni, najbolj pobožni ljudje — kardinali — se snidejo iz celega sveta, in sebi in katoličanstvu izvolijo poglavarja, najbolj vzornega.« To je mnenje učenjakov, pa ne prijateljev kat. naprave, ki pa vendar tudi pri nasprotnikih pripoznavajo resnico. Le Jud Nathan tega noče pripoznati. Ali ni se nič učil, ali pa ga slepa strast omami, da se tako daleč spozabi. In on kot župan, bi se moral potegniti za svoje meščane, bi se moral potegniti za Rim, ki še dandanes kaže v raznih napravah, kaj se ima Rim zahvaliti papežtvu. In še sedaj bi Rimljani kmalu prišli na beraško palico, ko bi ne bilo romarjev, ki hodijo tja obiskat papeža. — Ni čuda so bili navzoči ogorčeni nad tako predrznostjo in so z ogorčenjem pokazali svojo nevoljo. — Z a b a v n i večer katol. del. družbe je bil isti večer. Dokaj zanimivo nam je pravil gospod katehet razne vtise, ki jih je dobil pri romanju v Sveto deželo. Popisaval nam je svete kraje, kaki so sedaj in kaj se je nekdanj na teh mestih vršilo. Vpletal je vmes razne dogodke med romarji in domačini, kar je sempatja vzbudilo bučen smeh. Nad eno uro je govoril, a ni še izčrpal svoje tvarine, obljubil je prihodnjič še naprej. Z zanimanjem pričakujemo nadaljevanja. — U m r l a je 1. t. m. Marija Kogej, 75 let stara, sestra pokojnega idrijskega dekana. Dasi najbolj slabotna, je preživela vse brate in sestre. N. v m. p.! — P r i o b č i n s k i s e j i dne 2. t. m. so nekateri zabavljali čez rudniško ljudsko šolo. Gospodje so pozabili, da jo rudnik sam vzdržuje in obenem še vse druge naklade plačuje. Ako mestnim očetom naprava ni všeč, naj si omislijo svoje poslopje. Kedar bodo sami plačevali, bodo tudi sami lahko o tem govorili in sodili je li prav ali ne. V mestnem svetu ni prostor za take zadeve, ker več škoduje taka kritika, kakor koristi. Tudi starejšim liberalcem preseda tako zabavljanje, samo boje se očitno proti temu nastopiti.

n Dolenji Logatec. Katol. izobraževalno društvo uprizori dne 11. t. mes., na Miklavžovo nedeljo, igro »Zaklad«. Pri ponavljanju igre »Mlinar in njegova hči« so nastale netočnosti zaradi prostora in v upravi. Upamo pa, da bo pri prihodnji predstavi vse v najlepšem redu. Kajti v dvorani bo izgotov-

ljena zadaj prostorna galerija, zlasti za otroke, da bo ustrezno vsestranskim željam. Tudi se zviša pod za stojšče. Sedeži pa bodo tako urejeni in zaznamovani, da bo najboljši red. Te naprave v udobnost občinstva bodo seveda mnogo stale. Društvo vabi zato k zelo obilni udeležbi. Prijatelji njegovi naj se spomnijo z malimi preplačili. — Igra »Zaklad« je pisana v domačem duhu in je povsod na ljudskih odrih dobro uspela. Odmori bodo izpolnjeni, če bo le mogoče, z igranjem na klavir. Več na vabilih.

n **Z Blok.** V zadnjem času so hoteli naši liberalci hujskati proti posojilnici. Zlasti prizadevajo cestarju Klančarju z Glinca in njegovemu bratu s Studenega hranilne vloge v posojilnici mnogo skrbi. Samo to sta moža pozabila povedati, da liberalne posojilnice resnično propadajo, o naših si pa liberalce to le žele. Prezreti tudi ne smemo zadnje seje slavnega občinskega odbora. Stvar preveč kriči, da bi se zamolčala. V mislih imamo podporo Ciril-Metodovi družbi. Da liberalci glasujejo za svoja društva, imajo popolnoma prav. A da glasujejo z njimi tudi možje, naročniki »Domoljuba«, možje, ki se ustijo, da so pristaši S. L. S., možje, ki to stranko prosijo podpore, tega pa ne moremo mirno prenesti. Možje, ali ste res tako slepi, da ne razumete, v kakšne namene gre ta denar? Ali si res ne daste dopovedati, da s tem vi podpirate liberalizem, da vi, katoličani, podpirate svoje verske nasprotnike, da dajete podporo ljudem, ki širijo protiverske časopise in ki bi že davno vrgli križ iz svojih sol, če bi jim to dovolila državna oblast. Tako ravnanje ni značajno. Poglejte liberalce! Ali so glasovali za podporo »Slovenski Straži«? Od njih se učite strankarske zavednosti. Te manjka. Sprejeta pa je bila tudi podpora »Slovenski Straži«. — Zadnje nedeljo smo imeli v društvu predavanje o draginji, njenih vzrokih in kartelih. Udeležba je bila prav dobra, a želeli bi še večje, zlasti od strani moških, ker to je za kmeta zanimivo in podučno.

Poljedelski tečaji.

Poljedelske tečaje priredi kranjski deželni odbor tudi to zimo po raznih krajih dežele. Dne 23. novembra t. l. so se o tej stvari posvetovali v deželnem dvorcu pod vodstvom deželnega kulturnega referenta grofa Barbo in v navzočnosti vladnega zastopnika c. kr. deželnega vladnega tajnika dr. Mathiasa, voditelji tečajev in predavatelji ter sklenili, da bo predvsem 4. in 5. decembra t. l. tečaj v **Studenem**. Predavali bodo o sadjarstvu c. kr. kletarski nadzornik Franc Gombač, o živinoreji, umetnih gnojilih in pridelovanju krme deželni živinorejski nadzornik inženir Jan. Rataj; o združništvu deželni združni komisar dr. Lovro Po-

gačnik. Ta tečaj bo vodil g. Gombač. — Dne 18. in 19. decembra t. l. bosta tečaja v **Št. Vidu pri Vipavi** in v **Kočah**. Predavali bodo isti gospodje, ki se menjajo (polovica en dan v Št. Vidu, drugi dan v Kočah), in sicer o splošni živinoreji deželni mlekarški in živinorejski nadzornik Radoslav Legvart, isti o umetnih gnojilih in pridelovanju krme; o združništvu s posebnim ozirom na mlekarstvo inženir Rataj; o sadjarstvu deželni sadjarski inštruktor Martin Humek. Oba tečaja bo vodil g. Legvart. — Na Dolenjskem bosta ista dneva tečaja v **Dobrepoljah** in v **Višnji gori**. Tudi tu se bodo predavatelji menjali. Predavali bodo o splošni živinoreji deželni strokovni učitelj Anton Planinšek; o umetnih gnojilih in pridelovanju krme prof. Franc Pengov s knezoškofijskih zavodov; o prašičereji ravnatelj kmetijske šole na Grmu Viktor Rohrmann, o združništvu dr. Lovro Pogačnik. Vodja g. Rohrmann. — Dne 6., 7. in 8. januarja 1911 bodo predavali, menja je na **Vinici** in v **Adlešičih** o vinarstvu in kletarstvu c. kr. vinargradni nadzornik Bol. Skalitzki; o sadjarstvu deželni strokovni učitelj Rudolf Zdolšek, o prašičereji in govedoreji ravnatelj Rohrmann, o združništvu dr. Lovro Pogačnik. Vodja Skalitzki. — Iste dni bo za Gorenjsko in ljubljansko okolico tečaj v **Goričanah**, ki ga bo vodil g. Legvart. Isti bo predaval o živinoreji, g. Humek o sadjarstvu, o združništvu, o umetnih gnojilih in pridelovanju krme pa prof. Pengov. — Dne 15. in 16. januarja 1911 bo poljedelski tečaj pod vodstvom g. Gombača v **Čatežu na Savi**. Predavali bodo o sadjarstvu g. Humek, o vinarstvu in kletarstvu g. Gombač, g. Legvart pa o prašičereji, umetnih gnojilih in pridelovanju krme ter o perutninarstvu. — Dne 22. in 23. januarja 1911 bosta tečaja v **Žužemberku** in v **Vavti vasi** pod vodstvom ravnatelja Rohrmanna. Predavali bodo v obeh tečajih gg.: Skalitzki o vinarstvu in kletarstvu; Rohrmann o umetnih gnojilih in pridelovanju krme; Zdolšek o splošni živinoreji in o prašičereji; dr. Pogačnik o združništvu. — Dne 29. in 30. januarja 1911 bo tečaj v **Škocjanu**. Predavajo o pašništvu in prašičereji g. Rohrmann, o sadjarstvu g. Humek; o vinarstvu in kletarstvu g. Skalitzki; o združništvu dr. Pogačnik. Vodja ravnatelj Rohrmann. — Dne 2. februarja 1911 bo tečaj v **Lukovici** (sodni okraj Brdo). Vodil ga bo g. Humek, ki bo predaval o sadjarstvu. G. Legvart bo razpravljal o živinoreji in živinorejskih zdru-

gah. **G. Rataj** pa o pašništvu, pridelovanju krme in o strojnih zadrugah. — Marca meseca 1911 se priredi poljedelski tečaj pri **Sv. Trojici nad Cirknico**. Dan se določi pozneje. Vodja: g. Legvart, ki bo predaval o živinoreji in živinorejskih zadrugah. Perutninarstvo bo razlagal g. učitelj Zupan. — Za kočevski okraj so določeni v aprilu 1911 tečaji v **Mozeljnu, Koprivniku, Starem Logu in Stari Cerkvi**. Dnevi in natančni sporedi se določijo pozneje. — Gori navedeni dnevi niso neizpremenljivi. Deželni kulturni oddelek vabi tem potom častite župne urade, slavnega županstva in šolska vodstva, da mu nemudoma naznanijo svoje želje ali pomislike, zlasti z ozirom na morebitne cerkvene prireditve, semnje, volitive itd., in mu naznanijo primerne prostore, ki bi bili za tečaje na razpolago. Kjer ni združnih domov, se prosijo šolska vodstva, da dajo šolske prostore na razpolago in nadomestijo vsled tega odpadli poduk v četrtek. — Svoj čas se bo na posamezne tečaje v listih še v novič opozarjalo. — Od deželnega odbora kranjskega. V Ljubljani, dne 25. novembra 1910.

Dobre knjige

Zbirka cerkvenih pesmi za mešani zbor z enim samospevom. Uglasbil oziroma harmoniziral Janko Leban, ljudski učitelj. Partitura 1 K 40 h, posamezni glasovi niso izšli. — Omenjena pesmarica, ki je pravkar izšla v zalogi »Katoliške Bukvarne«, obsega 11 napevov, in sicer: dva mašna, pet Marijinih, dva obhajilna, enega sv. Jerneja in enega božičnega. Besedilo je večinoma skladatelj tudi sam složil. Janko Leban, brat pokojnega odličnega skladatelja Avgusta, je našemu ljudstvu ne samo kot pisatelj, ampak tudi kot skladatelj in spreten organist že znan, stopa pa s to zbirko, kolikor nam znano, prvič kot cerkveni skladatelj v širšo javnost. Cerkevni zbori ga dobo brezdvomno z veseljem pozdravili in segli po njegovih lepih napevih, ki bodo vseskozi ugajali našemu ljudstvu. Zloženi so sicer v navadnem, lahkem in priprostem slogu, vendar ne na škodo dostojnemu cerkvenemu duhu. Take skladbe prav radi in toplo priporočamo vsem našim gospodom cerkvenim pevovodjem in želimo, da bi ta zbirka našla veliko posnemalcev in odjemalcev.

»**Črna žena**«. Povest, ki jo je prinašal »Domoljub« pod tem naslovom, je izšla ravnokar kot posebna knjiga v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani. Na ovitku krasna večbarvna slika. Cena 1 K 40 v za broširano in 2 K za vezan izvod.

*** Dekle z biseri.** Povest iz prvih fasov krščanstva. — Ta krasna izredno zanimiva povest je ravnokar izšla kot 13. zvezek »Ljudske knjižnice« v zalogi »Katoliške Bukvarne« v Ljubljani. — Izkušnja nas uči, da so najboljši romani in sploh najkrasnejši pripovedni spisi vseh slovstev, ki so si takorekoč v poletu osvojili svet in bili v najkrajšem času prevedeni v vse kulturne jezike, zajeti ravno iz početnih časov krščanstva, katerim ne more tudi najbrezvernejši pisatelj odrekati prvenstva in vzvišenosti nad vse dogodke, ki jih je v teku tisočletij človeškega obstoja zabilježila svetovna zgodovina. — Ta velika doba — reči smemo viteška doba vsega človeštva, kajti nobena druga še ni porodila toliko junakov in nesebične požrtvovalnosti — nudi pisatelju tudi najboljšo priliko, da spiše veliko delo. Kdo ne pozna del kakor »Quo vadis«, »Ben Hur« itd., ki so vsled svoje umetniške in moralne popolnosti postali last vsega omikanega sveta, svojim pisateljem pa ovili čelo z venem nevenljive slave ter jim zagotovili hvaležnost potomcev. Med slednjimi deli zavzema po svoji prekrasni vsebini in dovršeni pisateljski umetnosti odlično mesto tudi »Dekle z biseri«, povest, ki je izšla izpod peresa angleškega pisatelja H. Rider Haggard, a je sedaj prevedena skoro v vse jezike. Slovenski prevod je tako dober in vzoren, da bi človek mislil, da čita originalno delo. Povest je prepletena z izredno zanimivimi dogodljaji in mičnimi zapletljaji ter bravca priveže nase z neodoljivo silo tako, da knjige ne more odložiti, dokler ne pride do zadnje strani. Izobražencu bo nudil poseben estetični užitek razvoj ljubkega značaja krasne Miriam, ponosnega in možatega značaja Markovega ter skritega, dvomljivega značaja Kalebovega; vse te je pisatelj res mojstrsko naslikal, kakor da jih je izklesal iz marmorja. To niso več suhe prazne podobe, temveč bitja polna življenja; zdi se nam, ko čitamo povest, da zremo lepi Miriam v krasno lice, čujemo biti junaško srce plemenitega Marka ter skušamo razkriti zahrbtno početje mračnega Kaleba. Povest, ki je polna dejanja in se odlikuje po prebogati vsebini, se bo vtisnila vsakemu bravcu neizbrisno v spomin. — Kljub svoji obširnosti stane knjiga, ki broji okoli 400 strani, v elegantni opremi samo 2 K 20 vin., krasno vezana pa 3 K 20 vin. — Knjiga se bo razposlala naročnikom »Ljudske knjižnice« tekom tedna, toda le onim, ki so že poravnali svoje prejšnje račune.

Gorenjci pozor! Vse potrebščine za božični čas in novo leto: jaslice, okraske, popirje, suhe vence, kipe, podobe, male sličice, božične in novoletne razglednice, molitvenike, rožne vence, škapulirje, pisarniške potrebščine, knjige

in sploh vsakovrstna božična in novoletna darila kupi vsakdo po najnižjih tovarniških cenah v »Knjigarni Ilirija« prej Karel Florijan v Kranju.

Hitra vožnja po železnici; knjiga s podobami za otroke. Cena 1 K 60 vin. — Tudi ta knjiga je kaj izvrstna za prvi nazorni nauk otrokom. Lepe večbarvne slike so otrokom v veliko zabavo.

Smešnice

Strog ukaz. O papežu Leonu XII. se pripoveduje, da je po smrti svojega prednika poklical nadzornika čez papežev hleve ter ga vprašal: »Koliko konj imamo?« — Ta odgovori: »Eminenca, jaz jih še nikdar nisem šteli!« — »Prav dobro, gospod nadzornik,« odvrne kardinal, »seštejte jih brž in prinesite zapisnik meni! Konji naj ostanejo, Vi pa pojdite!«

Pameten svet. Zupnik na prižnici: »Za stran darovanja, ki bo po pridigi, moram še enkrat opomniti, da bo zbirka za misijon med zamorci, ki hodijo neoblečeni in hlače ne nosijo. Torej hlačnih knofov ni treba dajati!«

Velik napredek. Zapravljivec se pobaha pred svojim tovarišem: »Deset tisoč kron imam dolga, — pa sem z nič začel!«

Po pravici. Dekla hlapcu: »Si pa spet nalagal gospodarja. Praviš, da si štiri steklenice vina ubil, ko si padel, pa sta le dve!« — Hlapec: »Drugi dve sem imel že v želodcu!«

Pri sodišču. Zagovornik zatožencu: »Vaša stvar slabo stoji!« — Zatoženec: »To nič ne de, gospod doktor — le korajže ne izgubiti!«

Vpokojeni logar. Po udih ga trga in dolg čas mu je. Samo laže pa še vedno, kakor da je v službi.

Nič posebnega. Sodnik: »Vi, priča, ste bili zraven, ko so tega-le topli; kaj ste videli?« — Priča (Dolenjec): »I, g'spud nič posebnega ne. Samu tu sem vidu, kaku je aden anmu ana p'rlužul«

Trpi vaš otrok na angleški bolezní,

Pristna le s to znamko — ribičem — kot garancijskim znakom SCOTT-ovega ravnjanja.

ali je slaboten in nič ne napreduje? Dajte mu Scott-ovo emulzijo in opazili bode, da postanejo kosti sčasoma ravne in močne, mišice se razvijejo, otrok bode zopet v kratkem čvrst in zdrav skakal, kakor drugi otroci. Najbolje in najbolj čiste sestavine po posebnem Scott-ovem pripravljanju slastne in zelo lahko prebavne, to pomeni

3114

Scott-ovo emulzijo

in nje v 31 letih dosežen uspeh pri angleški bolezni. Sladek, smetanast okus Scott-ove emulzije je pri vseh otrocih zelo priljubljen in pri tem veliko bolj učinkujoč kot drugo neprijetno ribje olje.

Cena izvirni steklenici 2 K 50 vin.
Dobi se v vseh lekarnah.

LOTERIJSKE ŠTEVILKE.

Brno, 30. nov.: 24, 32, 33, 13, 39.

Linc, 3. dec.: 60, 12, 61, 38, 24.

Trst, 3. dec.: 13, 16, 90, 24, 84.

CENENO POTOVANJE V RIM!

V sredo, 13. t. m., ob pol 8. uri zvečer bo v veliki dvorani »Uniona« predaval o svojem bivanju v Rimu deželni odbornik g. dr. Evgen Lampe. Predavanje bodo pojasnjevale prekrasne skioptične slike. Tako bo vsakemu dana prilika, da si ceneno ogleda Rim in njegove znamenitosti.

Pľučne bolezni

katari, oslovski kašelj, influenza

se skrbno odstranijo na najugodnejši način s

SIROLIN „Roche“

75 ki je že nad 10 let preizkušen.

SIROLIN „Roche“ je prijetnega okusa in se ga lahko zavžije. Zahtevajte izrecno v vseh lekarnah SIROLIN izvirni zavoj „Roche“ po po K 4.— steklenico in zavrnite odločno ponarejanja. (Zdravniški predpis).

F. Hoffmann-La Roche & Co.,

Basel (Švica). Grenzach (Baden).

Išče se primeren prostor za trgovino z usnjem ali obuvalo v kakem trgu ali mestu na Slovenskem. Kdor pove za takšen obrt dobro mesto, dobi lepo nagrado. — Naslov pove upravnistvo „Domoljuba“. 3552

Zelo redka prilžnost!

Tovarna mi je poverila po neki elementarni katastrofi rešeno blago, mnogo tisoč kosov krasnih težkih

flanelnih odelj

v najnovejših krasnih vzorcih in modernih barvah, ki imajo neznatne, komaj vidne madeže od vode. Te odeje so primerne za vsako boljše gospodinjstvo, za odevanje oseb in postelj, zelo fine, krepke in gorke, ca 190 cm dolge in 135 cm široke. Pošiljatev po povzetju. 3 kosi krasnih zelo finih flanelnih odelj, za 9 K v vseh modnih barvah in vzorcih. 4 gospodinske odeje za 10 K. Z mirno vestjo trdim, da bode vsakdo zadovoljen. — Otto Bekera, c. kr. nadpaznik fin. straže v Na chodu (Česko). 3548

Mlin s tremi tečaji, stopami in žago, prvi mlin na težki vodi, poleg bolnišnice usmiljenih bratov v Kandiji, kakor tudi 3 travniki in 2 njivi, vse okolu mlina, se da v najem takoj pod ugodnimi pogoji. Tudi je na prodaj približno 60—70 met. stotov krme. — Več se izve v Kandiji pri Novem mestu pri Hedvigi Rosini ali pa pri Rosina v Metliki. 3550

Zavžijte, ako ste nahodni, hripavi, zaslezeni in če težko dihate, Fellerjev fluid z znamko „Elsa fluid“. Mi smo se sami prepričali pri prsni, vratnih boleznih itd., o njegovem zdravilnem, kašelj lajšajočem učinku. Dvanajstotica za poskušnjo K 5.—, 2 tucata K 8'60 franko. Izdéluje le lekarnar E. V. Feller v Stubici štev. 16 (Hrvatsko).